

JACOBUS REVIUS (LEIDEN)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
20 JANUARI 1645
3878

Naar aanleiding van de toezending, door Bruno, van Huygens' *Momenta desultoria*.

Samenvatting: Revius bedankt Huygens voor de hem door Bruno toegezonden *Momenta desultoria*; het heeft hemzelf ook weer tot dichten aangezet. Als tegengeschenk stuurt hij zijn bewerking van de Dathense psalmen, in 1640 verschenen.

Bijlage: *De CL psalmen Davids* (Dathenus/Revius 1640).

Door Huygens beantwoord op 31 januari 1645 (3887).

Primaire bron: Parijs, Bibl. Nat., Ms. Lat. Nouv. Acq. 1554, fol. 153: brief (enkelvel, 20x31cm, a*-; autograaf).

Vroegere uitgave: Worp 4, nr. 3878, p. 120: onvolledig (<Jam dices ... consules.>), rest samengevat. Men zou verwachten dat deze brief zou zijn opgenomen bij de 'Rescripta de Momentis desultoriis' in de herdruk van de *Momenta desultoria* (1655), maar om onduidelijke redenen is dat niet het geval.

Namen: Hendrik Bruno; Catullus; Pterus Dathenus; Frederik Hendrik; Martialis.

Titel: *Momenta desultoria* (Huygens 1644).

Glossarium: psalmus (psalm).

Transcriptie

Poëmata tua, Vir amplissime et nobilissime, mihi tuo nomine ab ornatissimo juvene Domino Brunone tradita, ita me Tuæ Altitudini devinxerunt, ut vix inveniam quo excusem quod non citius Tuæ Altitudini, quas agere par erat, gratias egerim, nisi quod sciam ejusmodi saluatorum plenam tibi domum esse, neque tanti ibi meam vel vocem esse vel silentium, ut ejus ratio haberi mereatur. Interim ita avidè (haud dicam dolo) ea devoravi, ut pagina paginæ obstare videretur, quominus universum meum desiderium explere possem. Quod si desultoria fuit tua scriptio, multò magis fuit mea lectio: ita nunc à fronte, nunc à tergo, nunc in medio agmine ea aggressus sum. Certè, quod numquam in tantâ epigrammatum sylvâ me visurum credideram, ibi vidi: Martialis acumen, Catulli puritatem, et quam neuter præstat gravitatem.

Ad momentum autem sensi mihi desuetas musas in pectus revocari. Cujus rei ecce specimen habes: nam apophthegma morionis, quod extat pag. 113, totidem versibus nonnihil inverti, hoc pacto:

¹Morio prudentum simulavit spargere sulco,
Semina. Quærenti 'cur non sereret fatuorum?'
'Illorum est hæc omnis,' ait, 'plenissima tellus.'

Jam dices me tibi nimis familiarem esse. Id ut ignoscas, mitto •ντίδωρον, Psalmos Dathenicos, pridem à me interpolatos. Plebejo caractere eos concinnatos videbis, unde |b| acerrimum tuum judicium reformidant. Sed quia nunc nihil •ξιόλογον ad manus est, boni eos, spero, consules. Vale, vir amplissime et nobilissime, et Celsissimi Principis ac patriæ bono diu felix vive. Lugduni-Batavorum, 20 Januarii 1645.

Tuæ Altitudini addictissimus
Jacobus Revius.

¹ Revius heeft het volgende epigram uit de *Momenta desultoria* (1644, p. 113) herschreven:

Apophthegma morionis

*Morio stultorum simulavit spargere sulco
Semina. Quærenti 'quidnî sereret sapientum?'
'Non isthæc, non omnis,' ait, 'fert omnia tellus.'*

Vertaling

Uw ²gedichten, edele heer, die mij uit uw naam door de jongeheer [Hendrik] Bruno zijn toegestuurd, hebben mij zozeer aan u verplicht dat ik nauwelijks een verontschuldiging kan vinden waarom ik u niet eerder, zoals gepast was, daarvoor heb bedankt, behalve dat ik weet dat uw huis al vol van gelukwensers is en dat noch mijn stem noch mijn zwijgen daar zoveel waard is, dat het terecht is dat u over een portie beschikt. Intussen heb ik uw gedichten (eerlijk waar) zo begerig verslonden dat de ene bladzijde de andere in de weg leek te staan om mijn volledige begeerte ernaar te kunnen vervullen. Was uw geschrijf grillig (*desultorius*), nog veel meer was mijn lezing dat: dan weer ben ik voorin het boek begonnen, dan weer achterin of in het midden. Zeker is het dat ik wat ik niet voor mogelijk had gehouden ooit in zo'n grote verzameling van epigrammen te zullen zien, alhier heb gezien: de spitsheid van Martialis, de zuiverheid van Catullus en een ernst die geen van beiden toont.

Onmiddellijk voelde ik de Muzen die mij hadden verlaten in mijn inborst worden teruggeroepen, waarvan u hier een voorbeeld ziet. Want het punt dicht over de nar, dat op p. 113 staat, heb ik, met behoud van het aantal versregels, geheel veranderd, op deze manier:

³Een nar deed alsof hij zaden van wijzen over de vore uitstrooide.
Op de vraag waarom hij geen zaad van dwazen zou zaaien,
Antwoordde hij: 'Daarvan is deze hele wereld al overvol.'

U zegt mij al dat ik u te nabij kom. Opdat u dat vergeeft, zend ik u ⁴als tegengeschenk de Datheense ⁴psalmen indertijd door mij bewerkt. U zult zien dat ze verbeterd zijn naar de gewone versie, waardoor ze uw verschrikkelijk oordeel moeten vrezzen. Maar omdat er nu niets ⁴substantiëlers bij de hand is, wilt u ze, hoop ik, wel voor lief nemen. Vaarwel, edele heer, en leef lang en gelukkig voor het nut van Zijne Hoogheid prins [Frederik Hendrik] en het vaderland. Leiden, 20 januari 1645.

Uw toegewijde
Jacobus Revius.

² *Momenta desultoria*.

³ Het oorspronkelijke epigram van Huygens luidde:

*Een nar deed alsof hij zaden van dwazen over de vore uitstrooide.
Op de vraag waarom hij geen zaad van wijzen zou zaaien,
Antwoordde hij: 'Noch deze, noch enige wereld brengt alles voort.'*

⁴ Petrus Dathenus/Jacobus Revius, *De CL psalmen Davids* (Deventer: Nathanaël Cost, 1640). Het aan Huygens gestuurde exemplaar is bewaard gebleven en bevindt zich nu in de Universiteitsbibliotheek te Utrecht als Hs. 5 J 25.
